

POSTANOWIENIE

Dnia 16 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania F. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.
o przeliczenie emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 marca 2021 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 grudnia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

F. K. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 20 kwietnia 2016 r., którą organ rentowy przyznał odwołującemu się emeryturę w wysokości obliczonej na podstawie art. 26 w związku z art. 55a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53; dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS lub ustawa emerytalna) od dnia 1 marca 2016 r. w kwocie 3.913,44 zł i zawiesił jej wypłatę, ponieważ była ona niższa od dotychczas pobieranej emerytury oraz poinformował o kontynuacji wypłaty świadczenia w wyższej wysokości.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 31 stycznia 2017 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał F.K. od dnia 1 marca 2016 r. prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o

emeryturach i rentach z FUS. Natomiast Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 grudnia 2017 r. zmienił powyższe orzeczenie i oddalił odwołanie.

Wyrokiem z dnia 7 sierpnia 2019 r. w sprawie I UK 143/18 Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 5 grudnia 2017 r. i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Apelacyjny, wyrokiem z dnia 3 grudnia 2019 r. oddalił apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 31 stycznia 2017 r.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego - art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przez błędną wykładnię i przyznanie odwołującemu się prawa do obliczenia emerytury na podstawie w wyżej wymienionych przepisów, podczas gdy odwołujący się miał już ustalone prawo do emerytury na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i pobierał świadczenie od 1 lutego 2015 r.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. z uwagi na istotne zagadnienie prawne oraz występujące rozbieżności w orzecznictwie sądów celem wyjaśnienia: „czy w odniesieniu do odwołującego wysokość emerytury należy ustalić na podstawie stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia przez niego prawa do świadczenia art.55 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czy też na podstawie zmienionego stanu prawnego, obowiązującego w dacie złożenia wniosku o obliczenie świadczenia tj. na podstawie art. 55a tej ustawy.” Stwierdził także, że wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. jako oczywiście uzasadnionej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

W wyroku z dnia 7 sierpnia 2019 r., I UK 143/18, wydanym w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy wskazał, że, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 19 października 2017 r., III UZP 6/17 (OSNP 2018 nr 3, poz. 34), przy ustalaniu

wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, o którym mowa w art. 55 w związku z art. 55a ust. 1 tej ustawy, podstawę obliczenia świadczenia pomniejsza się o sumę kwot emerytury pobranej przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego w wysokości przed obliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (art. 55a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) także wtedy, gdy określone w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych warunki uprawniające do emerytury ubezpieczony spełnił przed 1 maja 2015 r., a z wnioskiem o świadczenie wystąpił po tej dacie. Natomiast uznał, że stosowaniu przedstawionej wykładni do ubezpieczonego sprzeciwia się stan faktyczny niniejszej sprawy, z którego wynika, że ubezpieczony ukończył powszechny wiek emerytalny w dniu 10 lutego 2014 r. i w tej dacie spełniał wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury z art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i po tej dacie pozostawał w ubezpieczeniu społecznym z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Prawo do emerytury z wieku powszechnego zostało mu przyznane decyzją organu rentowego z dnia 2 marca 2015 r. W myśl powołanej uchwały Sądu Najwyższego, świadczenie powinno zostać obliczone zgodnie z ówczesnie obowiązującymi przepisami, a zatem z pominięciem regulacji art. 55a ustawy emerytalnej, która weszła w życie dopiero z dniem 1 maja 2015 r. Odwołujący się miał zatem prawo domagać się ustalenia wysokości emerytury nie tylko według zasad wynikających z art. 53 ust. 1, 2 i 4 oraz art. 21 ust. 1 w związku z ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej (jak przyjął organ rentowy w wydanej wówczas decyzji), ale także z zastosowaniem art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy. Niepoinformowanie odwołującego się o przysługujących mu w tym zakresie uprawnieniach i niezaproponowanie najkorzystniejszego dla świadczeniobiorcy sposobu obliczenia wysokości emerytury naruszało obowiązki spoczywające na Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych z mocy art. 8 k.p.a. i art. 9 k.p.a. W przedmiotowej sprawie, nie dopełniając obowiązku poinformowania strony o przysługujących jej uprawnieniach i nie dokonując – mimo posiadania wszelkiej dostępnej dokumentacji - wyliczenia należnej ubezpieczonemu emerytury z wieku powszechnego w najkorzystniejszym dla świadczeniobiorcy wariantcie, organ

rentowy doprowadził do tego, że gdy skarżący wystąpił ze stosownym wnioskiem o przeliczenie świadczenia, obowiązywała już niekorzystna dlań regulacja art. 55a ustawy emerytalnej. Tego rodzaju zaniechania organu rentowego nie mogą jednak rodzić negatywnych skutków dla ubezpieczonego i pozbawiać go prawa do ustalenia wysokości emerytury według przepisów obowiązujących w dniu przyznania świadczenia.

Zatem Sąd Najwyższy przyjął taką wykładnię art. 55 i art. 55a ustawy emerytalnej, z której wynika, że w przypadku, gdy: 1) wniosek o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym złożony został przed 1 maja 2015 r. (data wejścia w życie art. 55a ustawy emerytalnej), 2) ubezpieczony spełniał wszystkie warunki obliczenia emerytury wskazane w art. 55 tej ustawy, 3) organ rentowy nie poinformował ubezpieczonego o możliwości obliczenia emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej celem porównania, czy jest ona wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy, nie ma zastosowania art. 55a i wynikający z niego mechanizm pomniejszania podstawy emerytury o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur.

Wykładnię tę zastosował Sąd Apelacyjny i oddalił apelację organu rentowego.

Moc wiążąca wykładni prawa dokonanej przez Sąd Najwyższy (art. 398²⁰ k.p.c.) w danej sprawie obejmuje nie tylko ponownie rozpoznający sprawę sąd drugiej (lub także pierwszej) instancji, lecz także same strony, które nie mogą oprzeć kolejnej skargi kasacyjnej na podstawach sprzecznych z tą wykładnią, a także Sąd Najwyższy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 68/18, LEX nr 2652316; z dnia 21 maja 2010 r., II CSK 628/09, LEX nr 602237; z dnia 6 maja 2010 r., II PK 344/09, OSNP 2011 nr 21–22, poz. 271; z dnia 8 października 2009 r., II CSK 180/09, LEX nr 536071; z dnia 9 lutego 2005 r., II CK 413/04, LEX nr 395075; z dnia 25 marca 2004 r., III CK 335/02, LEX nr 585801). Przesłanka mocy wiążącej odpada wówczas, gdy inna wykładnia wynika z późniejszej uchwały Sądu Najwyższego, która ma moc zasady prawnej, uchwały pełnego składu, składu połączonych izb oraz składu całej izby (zob. na ten temat wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 5 października 2018 r., I CSK 632/17, LEX nr 2561623; z dnia 18 maja 2017 r., III CSK 108/16, LEX nr 2329435; z dnia 12 lipca

2012 r., I CSK 5/12, LEX nr 1228765; z dnia 10 sierpnia 2007 r., III UK 23/07, OSNP 2008 nr 19–20, poz. 298).

W tych okolicznościach brak jest jakichkolwiek podstawy do merytorycznego rozpoznania skargi kasacyjnej organu rentowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ k.p.c., orzekł jak w sentencji.